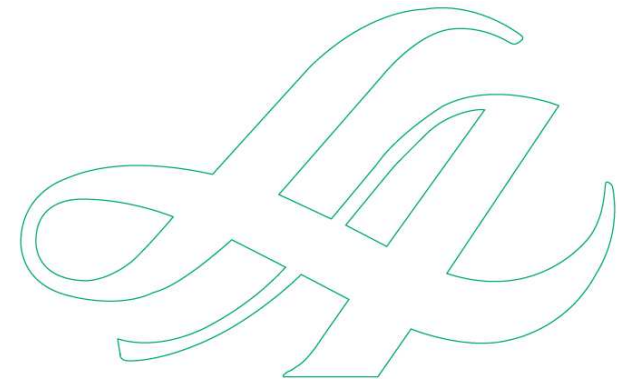

Tariffoppgjøret 2010

Tariffkonferansen 2010

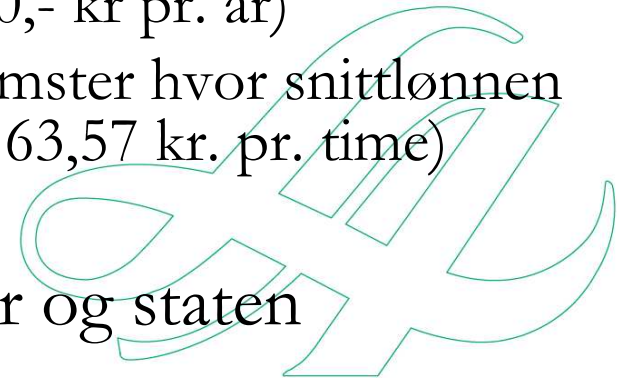
Forhandlingssjef i LA
Jørgen Wille Mathiassen

Landbrukets Arbeidsgiverforening

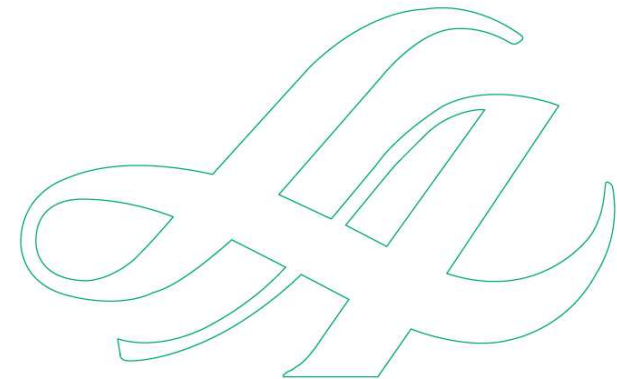
Oppgjøret 2009

- Finanskrisen
 - Varslet bråstans i økonomien
 - Varslet betydelig økt arbeidsledighet
- Tiltakspakke fra staten
- Mellomoppgjør
 - Samordnet oppgjør LO – NHO m.m
- LO – NHO
 - Enige uten mekling
 - Generelt tillegg på 1,- kr pr time (1950,- kr pr. år)
 - Ytterligere tillegg innenfor overenskomster hvor snittlønnen ligger under 90 % av industrisnittet (163,57 kr. pr. time)
 - Tilleggene gitt pr. 1. april
- Tilsvarende oppgjør i HSH, Spekter og staten

Oppgjøret 2009 i LA

- Mellomoppgjør for følgende overenskomster:
 - Primæroverenskomsten
 - Potetoverenskomsten
 - Meieri NNN, NML, HK, Negotia PF og Naturviterne
 - Mølle, Grossist og HK landsoverenskomsten
 - Forsøksringene Negotia og Naturviterne
 - Regnskapskontor Negotia/Øk.forbundet
 - Salgsoverenskomsten SF
 - Dyrepleiere Fagforbundet
- To nye avtaler:
 - Naturviterne
 - Veterinærer

Resultatet av oppgjøret 2009

- Alle forhandlinger avsluttet uten mekling eller konflikt
- Resultatet av sentrale oppgjør som i LO-NHO
- LAs lønnsvekst i 2009 er beregnet til 3,4 % mot 5,8 % i 2008 og 4,60 % i 2007.
- Årslønnsvekst industriarbeider 3,7 %
- Årslønnsvekst for Norge : 4,1 %

Hvordan er egentlig økonomien

- **Voksende krise for norske verft**
 - *DYSTRE UTSIKTER: Norsk Industri roper varsko. Tallene for antall oppdrag og arbeidsplasser synker. (Klassekampen 12. februar)*
- **Ett år siden bunnen ble nådd**
 - *Det siste året har USA opplevd den største børsoppgangen siden 1930-tallet. (Aftenposten 10. mars)*
- **Tidenes beste for Felleskjøpet**
 - *Felleskjøpet Agri tjente i fjor 250 millioner kroner. Det er det beste resultatet i selskapets historie. (Nasjonen 23. februar)*
- **USA nær vippepunktet**
 - *På to uker har professor Nouriel Robini rukket å bli redd (Dagens Næringsliv 10. mars)*
- **Norge må stramme inn pengebruken**
 - *Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) anbefaler norske myndigheter å føre en strammere økonomisk politikk i årene framover. (NRK 8. mars)*

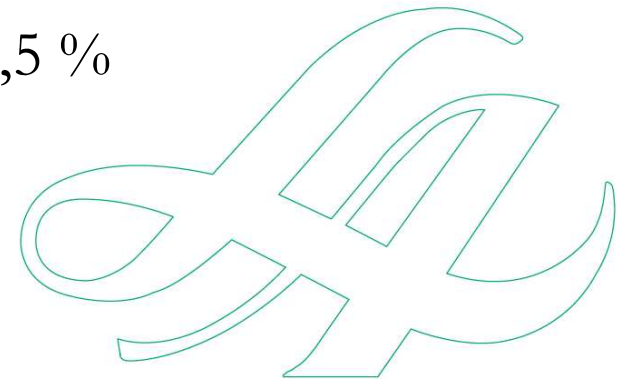

Hvordan er egentlig økonomien?

Noen nøkkeltall for 2009 – endring i fra 08

- BNP: -1,5 %
- Bruttoinvestering i fast realkapital: -7,9 %
- Etterspørsel fra fastlands-Norge: -1,2 %
- Utførte timeverk i Fastlands-Norge: -1,5 %
- Årslønn: 4,1 %
- Konsumprisindeks: 2,1 %
- Reallønn: ca 2 %
- Husholdingenes realdisponible inntekt: 3,5 %

SSB 18. februar 2010

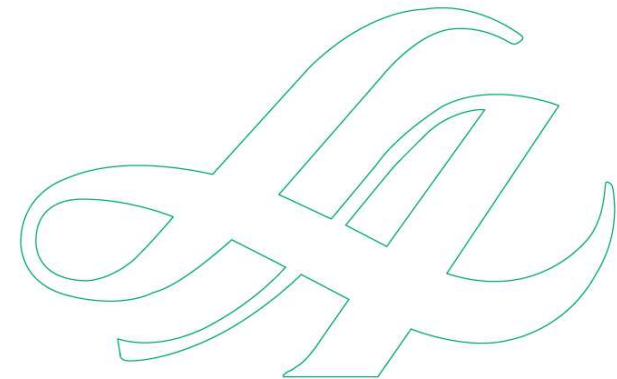
Landbrukets Arbeidsgiverforening

Og hvordan blir økonomien

Prognose for 2010 – endring i fra 09

- BNP: 1,5 %
- Bruttoinvestering i fast realkapital: -3,1 %
- Etterspørsel fra fastlands-Norge: 3,4 %
- Utførte timeverk i Fastlands-Norge: 0,4 %
- Årslønn: 3,4 %
- Konsumprisindeks: 1,7 %
- Reallønn: ca 1,7 %
- Husholdingenes realdisponible inntekt: 4,8 %

SSB 18. februar 2010

Landbrukets Arbeidsgiverforening

Internasjonal økonomi

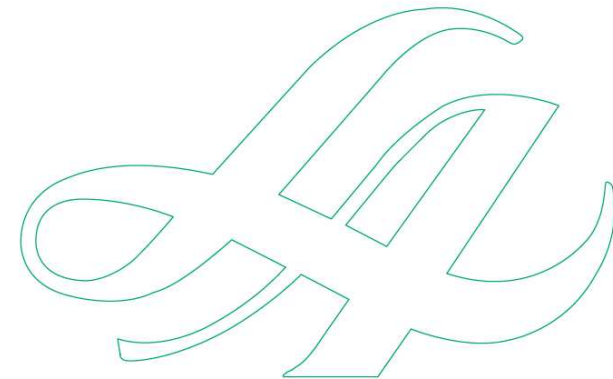
BNP endring fra året før i prosent

	2009	2010	2011
Europa	-3,9	1,3	1,6
USA	-2,5	2,9	3,1
Japan	-5,4	1,3	1,5
Handelspartnerne	-3,7	1,9	2,5

Arbeidsledighet i prosent

	2009	2010
Europa	9,7	11,7
USA	9,3	10,0
Japan	5,2	5,5
Handelspartnerne	8,0	10,0

Meld. St. 1 (2009 – 2010)

Landbrukets Arbeidsgiverforening

Økonomien 2010 - oppsummert

- Fortsatt kraftig lavkonjunktur internasjonalt (men fallet har bremsset)
- Norge er fremdeles inne i konjunkturedgangen som startet tidlig i 2008, først ute mot slutten av 2012.
- Mot høyere arbeidsledighet (fra 3,1 % i 2009 til 3,5 % i 2010)
- Svakere impulser fra finanspolitikken
- Fortsatt store utfordringer for industrien
- Lav rente og lav inflasjon

SSB 3. desember 2009

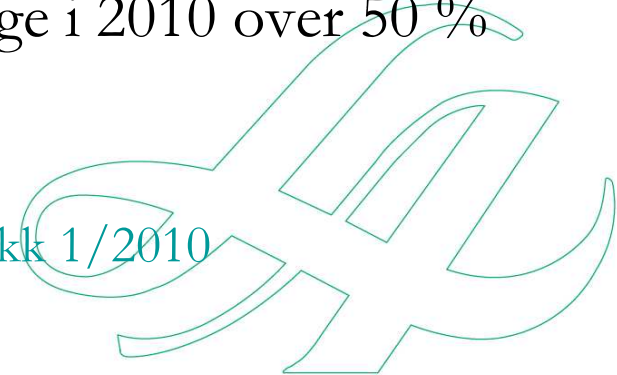

Landbrukets Arbeidsgiverforening

Noen strukturelle utfordringer

- Lønnsutviklingen i Norge på 2000-tallet har vært formidabel
 - Lønnsvekst for ti-året for Norge på over 50 %, og en reallønnsvekst på over 25 %
- Svekkelsen av konkurranseevnen i form av lønn per timeverk i industrien har vært tilsvarende.
 - Handelspartnere 37 %, Norge 51 %, en svekkelse av konkurranseevnen på 15 %.
 - Lønn for industriarbeidere er i Norge i 2010 over 50 % dyrere enn våre handelspartnere

TBU 19. februar og NHO – økonomisk overblikk 1/2010

Tariffpolitisk vedtak for LA 2010

- **Forhandlingsgrunnlaget**

- Tariffoppgjøret 2010 er et hovedoppgjør hvor tariffavtalene forhandles i sin helhet. Avtaleperioden er 2010 – 2012 med mulighet for regulering for 2. avtaleår i 2011.

- **Lønnsvekst**

- LAs lønnsvekst i 2009 er beregnet til 3,4 % mot 5,8 % i 2008 og 4,60 % i 2007.
- Den fortsatte usikkerheten i økonomien tilsier at den konkurranseutsatte delen av næringslivet må sette rammen for årets oppgjør. Oppgjørene må derfor gjennomføres på en måte som sikrer konkurranseevnen i denne sektoren og i næringen ellers.

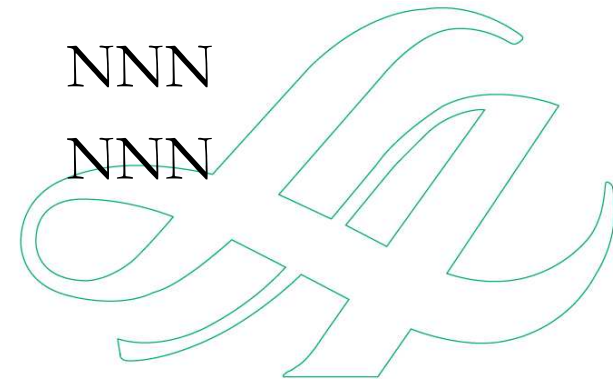
Tariffpolitisk vedtak for LA 2010

- **Lønnsutvikling i medlemsbedriftene**
 - For lønnsutviklingen i den enkelte bedrift må det legges vekt på økonomi, produktivitet, konkurransevne og fremtidsutsikter.
- **Arbeidstid**
 - LA vil fortsatt legge vekt på at det utvikles bestemmelser og/eller avtaler som gir adgang til etablering av arbeidstidsordninger som ivaretar den enkelte bedrifts behov.

Tarifforhandlingene 2010

<i>Dato</i>	<i>Avtale</i>	<i>Motpart</i>
• 7. april	Tekniske funksjonærer	FLT
• 8. april	Hovedavtale	YS
• 28.-29. apr.	Jordbruk og Gartneri	FF
• 3.-4. mai	Grossistavtalen	NTF
• 3.-4. mai	Møller og Fór	NNN
• 3.-4. mai	Landsoverenskomsten	HK
• 6. mai	Potetoverenskomsten	NNN
• 10.-11. mai	Meieribruket	NNN

Tarifforhandlingene 2010

<i>Dato</i>	<i>Avtale</i>	<i>Motpart</i>
• 19.-20.mai	Meieriavtalen	NML
• 26. mai	Meieri-industrien	HK
• 27. mai	PF	Negotia
• 27. mai	TRM	Naturviterne
• 31. mai	NLR-Negotia	Negotia
• 31. mai	NLR-Naturviterne	Naturviterne
• 3. juni	Selgeravtalen	Selgerforbundet
• 8. juni	Økonomiforbundet	Negotia
• 15. juni	Dyreklinikker	Fagforbundet
• 16. juni	Veterinærer	DNV

